

Slovenske Posojilnice.

Poteklo je leto dni, odkar smo poročali o delovanju slovenskih posojilnic 1886. leta. Pred nami leži izkaz za leto 1887. in spet vidimo napredek, če prav ne tako zdatnega, kakor 1886. l. Napredek se ne kaže v skupnem denarnem prometu, tem bolj pa v množecih se združnikih, v višjih hranilnih vlogah in do sledno v višjem znesku posojil. Denarni promet je znašal 5,705.382 gld. Najvišij promet izkažejo posojilnica v Mariboru 830.786 gld., Celjska 692.362 gld., obrtnijska v Ljubljani 483.044 gld. Metliška 396.698 gld., kmetška Ljubljanska 360.430 gld., Ptujška 333.778 gld., Vrhnjska 280.448 gld. itd.

Posebno nam ugaja, da se je število združnikov pomnožilo od 8086 na 13.369. To kaže, da segajo in si pridobivajo zaupanje posojilnice vedno bolj med ljudstvom. Skupno število združnikov je sicer še skromno, pa pomisliti nam je, da je združno delovanje masi narodovi še kaj novega in da nove ideje sploh težko prodirajo. Ker malone vse posojilnice dovoljujejo posojila le združnikom, mora vsak, kdor želi posojila, vpisati se v zadrugo, kar je pametna in koristna naredba. Kajti kdor je postal združnik, navadno ostane, ako tudi poplača svoj dolg in po tem potu rastle bode število za zadrugo se zanimajočih ter zanj odgovornih členov. Največ združnikov, 1672, šteje posojilnica Ptujškega okraja, kjer narodno probujeno ljudstvo spoznava koristi in imenitnost narodnega denarnega zavoda. V Celji je 1441, v Mariboru 1356, v Mozirji 816 združnikov. Razmerno narastel je tudi znesek vplačanih združnih deležev od 261.028 na 307.047 gld.

Hranilne vloge so znašale koncem 1886. leta 1,969.500 gld., leta 1887 je bilo vloženih 1,113,551 gld., izplačanih samo 865.300 gld., znašale so torej hranilne vloge že lepo svoto 2,296.211 gld., dokaz v številkah, kako da raste zaupanje do posojilnic vzlic klevetanju nasprotnikov, katerim so ravno posojilnice najhujši trn v peti. Ljudstvo, katero stoji v gmotnem oziru na lastnih nogah, nezavisno je tudi v političnih vprašanjih. Nekatere posojilnice imajo celo več vlog, nego jih potrebujejo, n. pr. Mariborska. Večini pa ne zadostujejo vloge in združni deleži ter so prisiljene, po izposojilih pridobiti si denarna sredstva. Zveza tu posreduje, kakor tudi pomaga pri ustanovi novih posojilnic in v davčnih zadevah.

Obresti za hranilne vloge so navadno še 5%, torej malo višje, kakor pri hranilnicah, pa večje posojilnice dovoljujejo tudi le še po 4½%. Za posojila se zahteva navadno po 6%, kar ni pretirano za osobni kredit. Nekatere posojilnice so celo na 5½% že znižale obresti pri posojilih, menda pri vključenih.

Kakor hranilne vloge, narastla so tudi posojila dana združnikom. Posojilnice imajo izposojenih 2,608.192 gld. ali za 350.000 gld. več, kakor prejšnje leto. Koliko poštenih kmetških posestnikov je bilo rešenih iz rok oderuških in pred poginom, lahko presojamo, ako se spominjamo, koliko je bilo še pred malo leti eksekutivnih dražeb kmetških posestev in koliko manj jih je zdaj.

Zato znova kličemo rodoljubom: Ustanavljajte posojilnice, kjer jih še ni. Koristili bode narod po dvojnem potu. Kdor ima na razpolago gotovino, bode vedel, kje varno naložiti svoj denar. Pošteni in zaupanja vredni mož pa bode našel v sili pomoč pri domačem denarnem zavodu. Vsaka slovenska posojilnica je narodna trdnjava. „Zadruga“.

Gospodarske stvari.

O suhih slivah.

Sedaj bode k malu, s 1. dnevom meseca septembra, davek na žganje višji. To bode pa uzrok, da se ga manj izpije, vsaj iz kraja in potlej, da pade slivam in drugim rečem, iz katerih se dela žganje, cena za veliko. Tega bi sicer ne bilo treba, ali iz špirta naredi se lahko, po hladni poti, žganje in zato bodo še bolj, kakor doslej, to žganje vsiljevali pivcem. Leti tudi niso v tem kaj izbirljivi, tedaj se bodo pa največ tega držali. Po drugem žganji ne bode povpraševanja in vsled tega se ga bode manj delalo. Na vsak način torej pade cena slivam, ječmenu itd.

Ubogi kmet, ki prideluje take reči, mora tedaj prevdariti, kaj stori poslej s temi pridelki. Kar se tiče sliv, more jih spraviti še po drugi poti v denar — suhe slive so kedaj bile na dobrem glasu. Kaj, ali bi ne bilo prav, ko bi jih tudi poslej, toda v taki meri sušili, da bi bile za na trg?

Škoda, da pojemlje prodaja suhih sliv, iz naših krajev se je svoje dni sliv več suhih prodalo, kakor pa svežih. Žganjarije so menda tega nekaj krive, več pa more biti to, da se slive niso tako sušile, da bi bile lepe, okusne, kedar so storile dolgo pot v tuje dežele. Ker so sveže slive dobro plačevali, ni bilo treba jih sušiti, posebno, ko se je za te malo kupcev izmenilo. Odslej bode pa to gotovo drugače, in če bi še tudi skraja ne bilo veliko kupcev na suhe slive, po času bode jih gotovo zmerom več, ako bode blago dobro.

Treba bode torej skrbeti za to, da bodo suhe slive dobre, vsaj take, kakor se dobé v Bosni, odkoder se jih veliko izpeljuje v tuje dežele. Žal, da slivje, slivovo drevje, pri nas ni v najboljšem stanju. Veliko dreves je polomljenih, vsled snega poškodovanih in malokdo se

izmeni za to, da tako drevje lepo obreže ter mu rane zaceljuje. Tako drevje se ve, da ne more dati lepega sadú, vsaj takega ne daje, kakor drugod zdravo drevje.

Slive z Bosne so bolj mesnate, kakor naše, njih koščice niso tako debele in slaje je v njih več, kakor v naših. To je nekaj, kar stori veliko pri ceni. Ali ni mogoče, da bi tudi pri nas dobili tacih sliv? Mogoče je že, vsaj blizu enake bi naše postale celo lahko onim iz Bosne.

Naj pa to doseže gospodar, treba mu je dvoje, troje reči. Prvič naj ne trga sadú prerano, drugič naj ga lepo izbira in tretjič, naj gleda, da bode v njegovem vrtu, lepo, zdravo, cepljeno slivje. Kar se pravi: Sliva je sliva, to ni resnica. Celo gotova resnica je narobe ta, da se trga s cepljenih dreves bolje, zlahkniše sadje, kakor pa z navadnih, iz korenine izraslih. Po naših mislih in deloma izkušnjah je sad veliko bolji s cepljenega drevesa, kakor pa iz drevesa, ki je vzraslo iz korenine ali iz koščice, da-si je tudi resnica, da daje zadnje bolji sad, kakor pa prvo, drevo, ki je vzraslo iz kake korenine.

Za tem pa pride veliko na sušenje, doslej so pri nas sušilnice redke ali pa se v njih ne ravna, kakor je prav in dobro, če naj bode suha sliva dobra za okus in lepa za oko. V denar spravi se le tako blago, vsako drugo — škoda, če ga pripravljamo. Slive pa so za sušenje le take, ki so dobro zrele in pa zdrave. Pred sušenjem denimo jih tenko natrošene na pletarke naj ovenejo na zraku. Ali v tem ne smemo pozabiti, da postavimo slive na glavo, t. j. da bodo držki na vrhu.

Kedar so ovenele, denimo jih zato tudi tako, z držki na vrhu, v sušilnico. V njej naj bode skrajna toplota le zmerna in to, dokler ne padejo v kup. Zatem jih denemo pa v predale, kjer je toplota večja in zapremo zrak, da ne pride do sliv. Take slive, če se vroče vzamejo iz sušilnice in nagloma razhladijo, dobé poseben svit in le-ta jim ostane potlej ves čas. Tako ravnanje je edino prav in tako blago potlej že najde kupca.

Sejmovi. Dne 23. julija v Ivniku, pri sv. Heleni, v Oplotnici in v Vildonu. Dne 24. jul. v Ribnici. Dne 25. julija v Dolu, v Kozjem, v Ormoži, v Lipnici, v Žalci, v Črmožišah in v Slov. Bistrici. Dne 26. julija pri sv. Ani v slov. gor., v Framu in na Teharji.

Dopisi.

Iz Maribora. (Poletna veselica.) G. urednik, gotovo niste bili v pričo ono nedeljo, ko je podružnica šulvereina imela svojo veselico v „ljudskem vrtu“, sicer ne vem, čemu molčite in ničesar ne poveste o njej. Naj vam torej

jaz povem kaj malega o njej. Vršila se je tedaj v „vili Langer“ ljudska veselica zloglasnemu šulvereinu na korist. Da se je ob tej priložnosti v veliko-nemškem duhu vpilo in pilo, je razumno. Tako je tu stala tropa s puntarskimi trakovi prepreženih mlečnozobnih rokodelskih pomagačev; iz njih grl se je malo harmonično glasila dovolj poznata pesem: „Wacht am Rhein“. In tam obkolilo je krdelce pivoljubnih nemških dijakov, pomešanih s trgovskimi pomagači, utico, v kateri so črno-rudeče žolto oblečene, bledolčne gospodičine natakarska dela opravljala. Na sredi vrta popevala je stojé na visokem odru, neka mešanica iz turnarjev in biciklistov s hripavim glasom pesmi o jedino zveličavnem nemškem „rajhu“. Drugi del udeležencev, ki se ni brigal za take in jednake pojave nemškega duha, hodil je nekako klaverno po mokrem, vlažno-zračnem vrtu, ali pa je sedel ob ne posebno suhih mizah ter s strahom gledal na oblačno nebo, da ne vlije svoje obilne rose čez vrt. Pa, ko je prišel trenotek, da se je zažigati jel umetni ogenj, bili so vsi izdihali zastonj. Neusmiljeno se vlije dež. Pičlo število udeležencev se od zdaj vedno bolj zmanjšava. Na zadnje premine tudi ono ušesa pretresajoče vpitje, koje je blizo vile stanujočim bil v strah in grozo. Le nekateri še niso vrta zapustili. Položili so svojo omočeno glavo — tje na mokro, razmočeno travo!

Iz Ormoža. (Pojasnilo.*) Prosim, da gledé na § 19. tisk. post. na dopis iz Ormoža pod št. 27 v sledečem Vašem listu popravite poročilo in prijavite, da ni ormoška požarna bramba nikdar društvenih namenov prestopila, in po takem doslej ni postala politično društvo. Osebno pa nisem jaz pri nobenem slučaju nikdar rekel: „Kdor obeča, da bode nemški volil, naj ustane!“ Al. Martinz, pož. bramb. stotnik.

Iz Ormoža. (Popravek.) Z ozirom na § 19 tisk. post. blagovolite v Vašem listu na tistem mestu, kjer je ormoški dopis 5. julija stal, sledeče objaviti: 1. Da bi jaz kedaj požarni brambi ormoški pridigoval, da bi morala nemško voliti, ter se slovenskim vsiljencem ne udati je — laž. 2. Da bi jaz poziv do požarnikov prebral, da morajo nemško voliti, je ravno tako laž, kakor da bi jaz imenoval požarno brambo „deutsches institut“. Hans Gedliczka.

Iz Ormoža. (Mestne volitve.) Ko se je pred tremi leti obnovil mestni zastop. izvolil si je ta tudi novega župana v osebi g. Kada, tedajšnjega občinskega pisarja, ki je kot tak imel letno plačo 300 gld., a župan pokojni g. Kosoll dobil je letno plačo v znesku 150 fl. toraj pol manj. Z novim županom dobili smo tudi nova plačila. Med tem, ko je g. Kosoll 26 let županoval z letno plačo 80 fl., pozneje

*) Na to pojasnilo in naslednji popravek pride k malu odgovor. Ured.